

УДК 378.1

І. В. Пінюта¹, кандыдат педагагічных навук, дацэнт,
Т. С. Пятакова²

Установа адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт», вул. Войкава, 21, 225404 Баранавічы,
Рэспубліка Беларусь, ¹+375 (163) 48 74 02, pinyuta@msn.com, ²+375 (163) 61 21 65, piatakova2@gmail.com

ЗАСВАЕННЕ ЛІНГВАКУЛЬТУРНЫХ АСАБЛІВАСЦЕЙ АНГЛАМОЎНЫХ КРАІН НА АСНОВЕ ІНТЭГРАТЫЎНАГА МІЖДЫСЦЫПЛІНАРНАГА ПАДЫХОДУ НА ДЗВЮХ СТУПЕНЯХ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

Артыкул прысвечаны праблемам падрыхтоўкі будучых настаўнікаў замежнай мовы ў кантэксце інтэграцыі міждысцыплінарнага падыходу да засваення лінгвістычных, культурных асаблівасцей англамоўных краін на дзвюх ступенях вышэйшай адукацыі ў Беларусі. Галоўнай ідэяй гэтага падыходу выступае сістэмнае і паступовае авалоданне сацыяльнымі кампетэнцыямі, неабходнымі для паспяховага міжкультурнага дыялогу на ўзроўнях міжасабовых і прафесійных зносін. У даследаванні абагульняецца вопыт працы кафедры прафесійнай іншамоўнай падрыхтоўкі ўстановы адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» па планаванні і арганізацыі вучэбна-метадычнага працэсу выкладання дысцыплін, накіраваных на засваенне спецыфікі культур народаў англамоўных краін у параўнанні з беларускай культурай і мовай. Культурны патэнцыял іншамоўнай лексікі разгледжаны ў кантэксце яе здольнасці назапашваць і адлюстроўваць экстралінгвістычную сацыякультурную інфармацыю.

Ключавыя словы: міжкультурныя зносіны; перавернуты клас; змешанае навучанне; нацыянальна-культурная спецыфіка.

Бібліягр.: 8 назваў.

I. V. Piniuta¹, Ph. D. in Education, Associate Professor,
T. S. Piatakova²

Baranovich State University, 21 Voykova Str., 225404 Baranovich, the Republic of Belarus,
¹+375 (163) 48 74 02, pinyuta@msn.com, ²+375 (163) 61 21 65, piatakova2@gmail.com

THE LINGUISTIC AND CULTURAL SPECIFICITIES OF ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES ACQUISITION THROUGH AN INTEGRATIVE AND INTERDISCIPLINARY APPROACH AT TWO LEVELS OF HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the problem of professional training of future teachers of foreign languages in the context of the integrative interdisciplinary approach to the acquisition of the linguistic and cultural specificity of the English-speaking countries at two stages of higher education in the Republic of Belarus. The main idea of the approach is a systematic and gradual acquisition of the socio-cultural competences necessary for successful intercultural dialogue at the levels of interpersonal and professional interaction of teachers. The research summarizes the experience of the Professional Foreign Language Training Department at Baranovich State University in planning and organizing the implementation of the tasks of mastering specific cultures of the peoples of English-speaking countries in comparison with the native Belarusian culture and language.

Key words: intercultural communication; flipped classroom; blended learning; national-cultural specificity.

Ref.: 8 titles.

Уводзіны. Рэформа айчыннай школы патрабуе пераасэнсавання ролі выкладчыка замежнай мовы ў сучасным грамадстве. У дакладзе 2021 года аб сусветным статусе настаўнікаў адзначаецца, што «сёння, заўтра і праз пакаленне статус настаўніка неаддзельны ад статусу сістэмы, у якіх ён працуе... і ад глабальнага прагрэсу на шляху да ўстойлівага развіцця» [1].

У гэтай сувязі інавацыйныя працэсы, якія адбываюцца ў сістэме вышэйшай адукацыі, закранаюць падыходы, мэты, змест, тэхналогіі і метады навучання. Прафесійная падрыхтоўка будучага настаўніка замежнай мовы не з'яўляецца выключэннем, паколькі ў педагагічнай дзейнасці і міжкультурных зносінах ён выконвае функцыі міжкультурнага пасрэдніка: павінен быць здольным, з аднаго боку, данесці да навучэнцаў асаблівасці паўсядзённых паводзін носьбітаў вывучаемай замежнай мовы, з другога — у міжкультурным узаемадзеянні мадыфікаваць нетыповыя для іншафону мадэлі паводзін для дасягнення поспеху ў зносінах; данесці асаблівасці беларускай культуры і мовы. У прыватнасці, такі спецыяліст павінен разумець нацыянальна-культурную самабытнасць Беларусі, тлумачыць адрозненні паміж беларусамі і народамі краін вывучаемай замежнай мовы і садзейнічаць стварэнню ўмоў для паспяховага ўзаемадзеяння настаўнікаў у прафесійным асяроддзі праз пераадоленне магчымых стэрэатыпаў, талерантнасць, выкарыстанне механізму рашэння канфліктаў, прычынай якіх з'яўляюцца адрозненні ўзаемадзеючых культур. Такім чынам, прафесійная падрыхтоўка настаўніка замежнай мовы патрабуе фарміравання шэрага кампетэнцый, у тым ліку сацыяльных (сацыякультурнай і сацыялінгвістычнай). Дасягненне гэтай мэты прадугледжвае, у прыватнасці, авалоданне фонавымі сацыякультурнымі ведамі і навыкамі маўленчых і немаўленчых паводзін, блізкіх да аўтэнтычных, а таксама культурна-спецыфічнай лексікай.

У Рэспубліцы Беларусь вышэйшая адукацыя ажыццяўляецца на дзвюх ступенях, але даследаванняў, прысвечаных сістэмнаму і паслядоўнаму фарміраванню сацыяльных кампетэнцый і авалоданню лінгвакультурнай спецыфікай краін вывучаемай мовы ў будучых настаўнікаў замежнай мовы на абедзвюх ступенях, мы не выявілі. Між тым нявырашанымі і надзвычай актуальнымі з'яўляюцца праблемы гатоўнасці студэнтаў да правядзення самастойнага аналізу і інтэрпрэтацыі матэрыялаў медыярэсурсаў, фарміравання крытычнага мыслення і асэнсавання культурных каштоўнасцей [2, с. 252]. Некаторыя даследчыкі ставяць пытанне аб спосабах самазахавання ўнікальнасці ва ўмовах шматмоўя [3]. Усё гэта сведчыць як пра актуальнасць праблемы, так і яе складанасць.

Матэрыялы і метады даследавання. У гэтым даследаванні мы прааналізавалі вопыт планавання і арганізацыі фарміравання сацыякультурнай і сацыялінгвістычнай кампетэнцый на кафедры прафесійнай іншамоўнай падрыхтоўкі ўстанова адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт» у кантэксце інтэгратаўнага міждысцыплінарнага падыходу на дзвюх ступенях вышэйшай адукацыі — спецыялітэта і магістратуры.

Праведзеныя даследаванні сведчаць пра тое, што даволі перспектыўным з'яўляецца інтэгратаўны міждысцыплінарны падыход да асваення будучымі настаўнікамі нацыянальна культурнай спецыфікі краін вывучаемай мовы. Так, у даследаванні Н. М. Лазаравай адзначаецца, што традыцыйныя сувязі маўленчых дысцыплін з іншымі прадметамі грунтуюцца на іх гуманітарнай прыродзе, таму трэба выкарыстоўваць розныя інтэрактыўныя формы і прыёмы навучання на прафесійна значным навучальным матэрыяле — праводзіць лінгвістычны аналіз, ролевыя гульні, выкарыстоўваць кейс-тэхналогію і г. д. [4].

На наш погляд, адным з варыянтаў вырашэння даследуемай праблемы рэалізацыі інтэгратаўнага міждысцыплінарнага падыходу з'яўляецца паслядоўнае ўвядзенне ў адукацыйны працэс культурна-арыентаваных дысцыплін, напрыклад, «Асновы міжкультурнай камунікацыі» на ступені спецыялітэта і «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» ў магістратуры.

Фарміраванне вышэйназваных сацыякампетэнцый ажыццяўляецца на аснове асэнсавання і разумення ўніверсальнага і спецыфічнага ў вывучаемай і роднай культурах. Навучанне прадугледжвае рэалізацыю міждысцыплінарных сувязей і выкарыстанне ведаў роднай культуры і мовы для іх параўнання з іншамоўнымі культурнымі стандартамі.

Вынікі даследавання і іх абмеркаванне. Падрыхтаваны намі курс «Асновы міжкультурнай камунікацыі» разлічаны на 60 гадзін практычных заняткаў і накіраваны на фарміраванне міжкультурнай камунікатыўнай і прафесійнай кампетэнцый выкладчыка замежнай мовы на аснове асэнсавання студэнтамі паняцця «культура», яе ролі ў працэсе міжкультурных зносін, а таксама паглыблення разумення студэнтамі сістэм каштоўнасцей народаў краін вывучаемай мовы і Беларусі. Задачы гэтай вучэбнай дысцыпліны мы бачым у наступным: 1) забяспечыць засваенне тэарэтычных ведаў па праблемах міжкультурных зносін і магчымасцей іх пераадолення; 2) паглыбіць веды пра англамоўныя краіны і варыянты англійскай мовы; 3) удасканаліць навыкі маўленчага ўзаемадзеяння з улікам спецыфікі іншамоўнай культуры; 4) забяспечыць студэнтаў здольнасцю вызначаць агульнае і спецыфічнае ў роднай і вывучаемай культурах, адбіраць і выкарыстоўваць культуразнаўчую інфармацыю для рашэння праблемных задач і інш. [5].

З улікам акрэсленай мэты мы прапануем студэнтам вывучаць як тэарэтычныя, так і практыка-арыентаваныя тэмы:

- 1) «Варыянты англійскай мовы, акцэнты, мянушкі, табуіраваныя выразы, слэнг»;
- 2) «Стэрэатыпы і культурныя абагульненні. Рэакцыя на стэрэатыпнае меркаванне. Стэрэатыпы пра народы іншамоўных краін і беларусаў»;
- 3) «Культурны шок і сітуацыі, якія яго правакуюць»;
- 4) «Адаптацыя да іншамоўнай (роднай) культуры. Фактары, якія ўплываюць на працягласць і характар адаптацыі да іншамоўнай культуры».

З мэтай удасканалення навыкаў маўленчых і немаўленчых паводзін на вучэбных занятках студэнты праз ролевыя гульні ў сітуацыях кароткачасовай размовы ў роднай і вывучаемай культурах развіваюць крытычнае мысленне і здольнасці, каб асэнсаваць і практыкаваць ролевыя ўзаемаадносіны ў разнастайных стылях зносін, у тым ліку асаблівасці звароту, спосабы перадачы зацікаўленасці ў камунікацыі, ветлівасці ў роднай і вывучаемай культурах, выбар тэмы неафіцыйнай размовы, тактыкі пачатку, падтрымлівання і завяршэння гутаркі ў англамоўных краінах, а таксама культурна прымальныя праксемічныя і кінесічныя сродкі зносін.

Фарміраванне сацыяльных і лінгвакультуразнаўчых кампетэнцый на вучэбным матэрыяле, адабраным з улікам прынцыпаў аўтэнтычнасці і культурнай спецыфічнасці, спрыяе асэнсаванню ўнікальнасці невербальных/вербальных паводзін носбітаў вывучаемай мовы, знаёмству з асаблівасцямі нацыянальнага этыкету, фарміраванню навыку самааналізу маўленчых паводзін, мадыфікацыі невербальных/вербальных паводзін студэнтаў у працэсе мадэлявання міжкультурнага кантакту і прэзентацыі праекта, удасканаленню аналітычных уменняў і навыкаў параўнання, мікравыкладання і ацэньвання камунікатыўнай дзейнасці.

У кантэксце прапануемага падыходу здольнасці, набытыя ў працэсе вывучэння распрацаванага намі курса «Асновы міжкультурнай камунікацыі», умацняюцца і падмацоўваюцца ў межах выкладання практыкі вуснага і пісьмовага маўлення, дысцыплін «Гісторыя культуры, традыцыі краін вывучаемай мовы», «Замежная літаратура», «Краіназнаўства», «Лінгвакраіназнаўства» і іншых на першай ступені вышэйшай адукацыі. Акрамя таго, сфарміраваныя сацыяльныя кампетэнцыі з'яўляюцца падставай для выканання самастойных даследаванняў.

Прыкладам тэматыкі курсавых і дыпломных работ студэнтаў спецыялітэта па культуразнаўчай праблематыцы могуць быць наступныя:

- «Пераклад на родную мову як сродак міжкультурнага ўзаемадзеяння»;
- «Брытанскі фальклор у кантэксце адлюстравання менталітэту нацыі»;
- «Міжкультурныя адрозненні спосабаў выражэння маўленчых функцый у вывучаемай і роднай культурах (на прыкладзе канкрэтных маўленчых функцый)».

Для забеспячэння больш глыбокага асэнсавання культурных і лінгвістычных асаблівасцей у далейшай спецыялізаванай падрыхтоўцы настаўнікаў замежнай мовы на другой сту-

пені вышэйшай адукацыі у межах магістарскай падрыхтоўкі спецыялістаў намі быў распрацаваны курс «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» з мэтай засваення прафесійнага вакабуляра англійскай мовы, неабходнага для афіцыйных зносін з замежнымі калегамі — настаўнікамі і даследчыкамі.

Як сведчаць эксперты ў галіне, на сучасным этапе развіцця педагагічнай навукі неабходнасць у моўнай рэпрэзентацыі таго або іншага паняцця, якое садзейнічае эфектыўнаму функцыянаванню мовы ў пэўнай прадметнай сферы навуковых ведаў, падкрэслівае важнасць развіцця тэрміналагічнай культуры і павышэння прафесійнай камунікатыўнай кампетэнтнасці спецыялістаў розных галін ведаў. Канцэптуалізацыя і сістэматызацыя мультыдысцыплінарных тэрмінаў, безумоўна, будуць заўсёды запатрабаваны ў галіне прафесійна арыентаванай лінгвадыдактыкі, паколькі такім чынам рэалізуецца міждысцыплінарны падыход да стварэння лексіка-семантычнай асновы навучання замежнай мове як мове спецыяльнасці. Існуе шэраг намінацый для лінгвадыдактычных тэрмінаў: тэрміны лінгвадыдактыкі, метадычныя тэрміны, тэрміны методыкі выкладання англійскай мовы, у сувязі з чым узрастае патрэба ў сістэматызацыі, уніфікацыі і гарманізацыі лінгвадыдактычнай тэрміналогіі, якая развіваецца даволі дынамічна.

Лінгвадыдактычны тэрмін — гэта міждысцыплінарная катэгорыя, паколькі ў тэрмінасістэму навукі аб выкладанні моў інтэграваны лексічныя адзінкі з дыдактыкі, псіхалогіі, сацыялінгвістыкі, сацыялогіі, культуралогіі і іншых сфер навуковых ведаў. Акрамя гэтага, лінгвадыдактычны тэрмін з'яўляецца педагагічнай і метадычнай катэгорыяй, паколькі стварэнне яго формы, фарміраванне і развіццё зместу адбываецца з улікам прынятых у тым або іншым соцыуме адукацыйных канцэпцый і палажэнняў методыкі выкладання моў.

У працэсе працы над складаннем праграмы вучэбнай дысцыпліны «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» мы вывучылі, якія тэндэнцыі назіраюцца на сучасным этапе фарміравання, развіцця і фіксацыі лінгвадыдактычнай тэрміналогіі, і прыйшлі да высновы, што адной з ключавых з'яўляецца праблема варыянтнасці. Варыянтнасць тэрміна звязана з яго прыналежнасцю да пэўнай сістэмы паняццяў і тэрмінасістэмы, функцыянаваннем у пэўным тэксце (якія, у сваю чаргу, дзеляцца на тэрмінаўтваральныя, тэрмінавыкарыстоўваючыя і тэрмінафіксуемыя), а таксама з працэсамі асіміляцыі формы і зместу тэрмінаў, многія з якіх — запозычаныя з англійскай мовы.

Паколькі будучыя настаўнікі павінны карыстацца як роднай, так і замежнай мовай, узнікае істотная праблема тэрміналагічнай інтэрферэнцыі. Для яе вырашэння і садзейнічання прафесійнай камунікацыі і інтэграцыі спецыялістаў у глабальную адукацыйную прастору неабходна правесці працу па стандартызацыі прафесійнай лінгвадыдактычнай тэрміналогіі. Гэты працэс знайшоў сваё адлюстраванне ў інтэграцыі міжнароднага, міжкультурнага і глабальнага вымярэння ў мэты, функцыі або працэсе забеспячэння адукацыйных паслуг вышэйшай адукацыі на інстытуцыянальным і нацыянальным узроўнях [6].

Вывучэнне тэрмінасістэмы спецыяльнасці можа разглядацца ў якасці ўмовы пашырэння прафесійнага тэзаўруса будучага спецыяліста ў працэсе інавацыйнай і навукова-педагагічнай дзейнасці, а таксама авалодання культурна-спецыфічнай лексікай. Тэзаўрус, у сваю чаргу, уяўляе сабой важны кампанент у працэсе фарміравання сацыяльнай кампетэнтнасці спецыяліста і выконвае шэраг функцый. Акрамя камунікатыўнай і кагнітыўнай функцый, ён спрыяе больш поўнаму і ўсвядомленаму засваенню прафесійна значнай інфармацыі, а таксама актуалізуе ўжо наяўны прафесійна-рэlevantны досвед дзейнасці.

Вучэбная дысцыпліна «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» разлічана на 90 акадэмічных гадзін і накіравана на ўдасканаленне кампетэнцый авалодання педагагічнай тэрмінасістэмай з мэтай рашэння прафесійных задач у інавацыйнай і навукова-педагагічнай дзейнасці. Вывучэнне дысцыпліны прадугледжвае практычнае выкарыстанне замежнай мовы праз міждысцыплінарную сувязь з вучэбнымі курсамі як на першай (напрыклад, «Асновы міжкуль-

турнай камунікацыі», «Прафесійныя зносіны», «Мова прафесійных зносін», «Сацыякультурныя асновы маўленчых зносін»), так і другой («Замежная мова», «Крос-культурнае даследаванне і адукацыя», «Праектаванне іншамоўнага адукацыйнага асяроддзя») ступені вышэйшай адукацыі. Сярод асноўных задач курса вызначаюцца: 1) удасканаленне навыкаў прымянення англамоўнай педагагічнай тэрміналогіі з мэтай рашэння камунікатыўных задач у прафесійнай сферы; 2) удасканаленне ўменняў вуснага і пісьмовага іншамоўнага маўлення ў сферы прафесійных зносін з выкарыстаннем тэрміналагічнага корпуса ў адпаведнасці з канкрэтнымі сітуацыямі, умовамі і задачамі; 3) авалоданне эфектыўнымі стратэгіямі працы з іншамоўнай лексікай, якая складае педагагічную тэрмінасістэму; 4) развіццё прафесійнай культуры зносін. З улікам вялікай колькасці тэарэтычных гадзін курса «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» і магчымасцю правядзення інтэрактыўных лекцый пры яго распрацоўцы мы кіраваліся прынцыпамі «індывідуалізацыі вучэбнага курса» (англ. *tailor-made training course*): інклюзіўнасці, зарыентаванасці на студэнта і інавацыйнасці. Асаблівасцю курса з'яўляецца яго змястоўны кампанент, які прадугледжвае развіццё дасведчанасці пра спецыфічныя асаблівасці прафесійнага тэзаўруса англійскай мовы (брытанскага і амерыканскага варыянтаў), правядзенне параўнальнага аналізу айчыннай і замежнай інтэрпрэтацыі распаўсюджаных педагагічных тэрмінаў і таксама фарміравання шэрагу ўменняў у межах лінгвадыдактычнай і лінгвакультурнай кампетэнцый:

- фарміраваць тэарэтычныя асновы даследавання праблем структуры і паходжання агульнанавуковых і лінгвадыдактычных тэрмінаў;
- вызначаць асаблівасці структуры лінгвадыдактычных англамоўных тэрмінаў;
- апісваць спецыфіку фарміравання лінгвадыдактычных англамоўных тэрмінаў;
- весці прэзентацыйную дзейнасць на замежнай мове з выкарыстаннем прафесійнага тэзаўруса;
- карыстацца прафесійнай тэрміналогіяй у кантэксце.

Развіццю ўменняў і пашырэнню ведаў пра нацыянальна-культурныя асаблівасці вывучаемай краіны і мовы спрыяе вывучэнне шэрагу тэм:

- 1) «Шляхі ўзнікнення англамоўнай лінгвадыдактычнай тэрміналогіі»;
- 2) «Канцэптואльныя адрозненні ў трактоўцы лінгвадыдактычнай тэрміналогіі ў кантэксце дыялогу культур»;
- 3) «Інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, якія выкарыстоўваюцца для ўніфікацыі лінгвадыдактычнай тэрмінасістэмы»;
- 4) «Праблемы адэкватнасці перакладу лінгвадыдактычных тэрмінаў».

У працэсе іх вывучэння магістранты павінны пазнаёміцца з тэрміналогіяй на роднай мове і засвоіць адэкватную тэрміналогію на замежнай (англійскай) мове, якая можа мець нацыянальна-культурную спецыфіку. Трэба падкрэсліць, што вывучэнне тэрміналогіі адрозніваецца ад вывучэння агульнай акадэмічнай лексікі, паколькі студэнты авалодваюць як тэрмінам, так і паняццем, пазначаным гэтым тэрмінам, усталёўваючы структуру ведаў [7].

Пры ўмове паспяховага выканання вучэбных заданняў магістранты засвойваюць тэарэтычныя веды прафесійнай лексікі ў межах тэрмінасістэмы, а таксама практычныя прыёмы выкарыстання агульнанавуковых і спецыяльных тэрмінаў і прафесіяналізмаў. У час праходжання вытворчай практыкі ва ўніверсітэце, удзелу ў навукова-метадычных семінарах і навукова-практычных канферэнцыях маладыя даследчыкі ўдасканальваюць здольнасць выступаць з публічнай прамовай і прэзентаваць вынікі навуковых даследаванняў на замежнай мове з выкарыстаннем прафесійнага тэзаўруса. Яны таксама праяўляюць здольнасці да адбору дэфініцый для фарміравання крос-культурнага прафесійнага тэзаўруса, аналізу кантэксту для выбару тэрміналагічнай адзінкі і электроннай іншамоўнай камунікацыі на прафесійныя тэмы.

У цэлым вывучэнне культурна маркіраванай лексікі на прыкладзе педагагічных і метадычных тэрмінаў дае магчымасць пазнаёміцца з разнастайнасцю спосабаў выражэння думкі,

садзейнічае асэнсаванню і разуменню каштоўнасцей народа, заканамернасцей мовы, спрыяе ўдасканальванню навыкаў аналізу і інтэрпрэтацыі аўтэнтычных тэкстаў і, у пэўным сэнсе, фарміраванню даследчых уменняў.

Як бачым, вучэбныя дысцыпліны «Асновы міжкультурнай камунікацыі» на першай ступені атрымання вышэйшай адукацыі і «Тэрмінасістэма ў моўнай адукацыі» на другой ступені ажыццяўляюцца на аснове інтэгратыўнага міждысцыплінарнага падыходу, забяспечваюць авалоданне ведамі пра культурны патэнцыял лексікі, пад якім разумеецца яе здольнасць назапашваць і адлюстроўваць экстралінгвістычную сацыякультурную інфармацыю, што спрыяе развіццю сацыяльнай і лінгвакультурнай кампетэнцый будучых настаўнікаў замежнай мовы [8].

Заклучэнне. Адною з асаблівасцей іншамоўнай прафесійнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў замежнай мовы з'яўляецца выкарыстанне інтэгратыўнага міждысцыплінарнага падыходу да авалодання лінгвакультурнай спецыфікай англамоўных краін на дзвюх ступенях вышэйшай адукацыі, што спрыяе развіццю навыкаў міжкультурнай камунікацыі, авалоданню імі сацыяльнымі кампетэнцыямі ў сістэме шматузроўневай міжкультурнай адукацыі настаўніка замежнай мовы як міжкультурнага пасрэдніка.

Спіс цытаваных крыніц

1. *Thompson, Gr.* The Global Report on the Status of Teachers 2021. Report of a survey conducted by EI in 2020 [Electronic source] / Gr. Thompson. — Mode of access: https://issuu.com/educationinternational/docs/2021_ei_research_statusofteachers_eng_final. — Date of access: 05.05.2022.
2. *Криштон, И. С.* К вопросу о формировании социокультурной компетенции на основе медиаресурсов / И. С. Криштон // Современные технологии обучения иностранным языкам : сб. науч. тр. Междунар. науч.-практ. конф., Ульяновск, 15 янв. 2018 г. / отв. ред. Н. С. Шарафутдинова. — Ульяновск : Ульян. гос. техн. ун-т, 2018. — С. 248—252.
3. Межкультурная коммуникация в условиях мультилингвальной среды: формирование лингвокультурной компетенции (социально-психологический фактор) / А. Е. Астафьева [и др.] // Каз. наука. — 2019. — № 9. — С. 96—98.
4. *Лазарева, Н. М.* Формирование профессиональной коммуникативной компетенции у студентов вузов посредством применения инновационных технологий на занятиях по дисциплине «Культура речи и деловое общение» [Электронный ресурс] / Н. М. Лазарева // Вестн. Мар. гос. ун-та. — 2018. — № 4 (32). — Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-professionalnoy-kommunikativnoy-kompetentsii-u-studentov-vuzov-posredstvom-primeneniya-innovatsionnyh-tehnologiy-na>. — Дата доступа: 21.04.2022.
5. *Пинюта, И. В.* Английский язык. Межкультурное общение = English. Intercultural communication : учеб. пособие / И. В. Пинюта. — Минск : РИВШ, 2017. — 204 с.
6. *Mežek, Š.* Learning terminology from reading texts in English: The effects of note-taking strategies / Š. Mežek // Nordic J. of English Studies. — 2013. — № 13 (1). — P. 133—161.
7. Learning terminology in the age of higher education internationalization: problems and solutions / R. V. Deniko [et al.] // International conference for International Education and Cross-Cultural Communication. Problems and solutions (IECC-2015), Tomsk, Russia, 9—11 June 2015 / Tomsk Polytechnic University // Procedia — Social and Behavioral Sciences. — 2015. — № 215. — P. 107—111.
8. *Меркиш, Н. Е.* Использование культурного потенциала лексики медиатекстов в иноязычном обучении [Электронный ресурс] / Н. Е. Меркиш // Яз. и культура. — 2017. — № 39. — С. 226—236. — Режим доступа: <http://vital.lib.tsu.ru/vital/access/manager/Repository/vtls:000619229>. — Дата доступа: 21.04.2022.

Паступіў у рэдакцыю 23.05.2022.